



Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни



Соціологія управління

Шифр та назва спеціальності

054 - соціологія

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Соціологія управління

Кафедра

Соціології і публічного управління (054)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр

6

Мова викладання

Українська,

Викладачі, розробники



Шанідзе Надія Олександрівна

nashanidze@ukr.net

Кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології і публічного управління.

Авторка понад 60 наукових і навчально-методичних публікацій.

Провідна лекторка з курсів «Соціологія управління», «Теоретична соціологія XXI століття», «Крос-культурні комунікації» «Соціологія мови», «Соціологія особистості та девіантної поведінки», "Методологія та методи роботи з персоналом", "Філософія економічної діяльності"

[Детальніше про викладача на сайті](https://web.kpi.kharkov.ua/sp/)

[кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/sp/)<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/>

Загальна інформація

Анотація

Курс охоплює питання, пов'язані з теорією та практикою управління у соціологічному контексті. Під час його вивчення студенти знайомляться з теоретичними підходами соціології управління, функціями, змістом соціального управління, управлінською культурою, інформаційним врядуванням тощо, а також навчаються застосувати на практиці отриманні знання із управління соціальними організаціями.

Мета та цілі дисципліни

Ознайомлення студентів із основами соціології управління, виявлення та висвітлення проблем соціології управління як галузі наукового знання, дослідження специфіки соціальних відносин у процесі управління та ознайомлення з соціологічними методами аналізу управлінських процесів, особливостями інформаційних та комунікаційних процесів в управлінні, управлінською культурою.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ЗК013датність застосовувати знання в практичних ситуаціях

СК113датність здійснювати соціологічне забезпечення управління в організаціях на основі знань їх структури, властивостей, принципів оптимізації, методологічних основ соціального управління та соціального аудиту

.СК123датність аналізувати соціальні відносини та ефективність соціальних комунікацій, здійснювати соціологічне забезпечення управління в окремих сферах їх існування

Результати навчання

PH01Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

PH04Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач

PH14Знати основні категорії соціального управління, основні типи організаційно-управлінських структур та шляхи оптимізації діяльності персоналу організації, потенціал соціологічного забезпечення управлінського процесу в організаціях; вміти будувати дерево цілей для діагностики діяльності та формувати стратегії розвитку організації

PH15Знати специфіку різних видів соціального управління, вміти здійснювати соціологічний супровід управлінської діяльності в різних сферах суспільного життя

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитівECTS): лекції – 24 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Загальна соціологія, Основи економічної теорії, Історія соціології, Сучасні соціологічні теорії, Соціологія організацій

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час викладання курсу застосовуються мультимедійні засоби, проектна і командна робота. На практичних заняттях застосовується проектний підхід, заплановано самостійну розробку проектів щодо актуальних питань соціології управління, а також ділову гру із моделювання та вирішення управлінських конфліктів.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1 Соціологія управління як наука та навчальна дисципліна

Соціальна природа управління. Зміст та специфіка соціального управління. Управлінські відносини. Основні соціологічні категорії управлінської діяльності. Об'єкт і предмет соціології управління, основні задачі та функції, структура соціології управління.

Тема 2 Історична еволюція і сучасний стан соціології управління

Основи теорії управління в ученнях науковців із часів Античності до сьогодення.

Тема 3 Сутність, зміст та принципи соціального управління

Наукове визначення соціального управління, його функції. Поняття управлінських відносин, сутність, структура та принципи побудови. Різновиди управлінських відносин. Принципи соціального управління, закони управління, об'єкти та суб'єкти соціального управління, основні підходи до їх визначення.

Тема 4. Соціальні інститути управління

Критерії класифікації та різновиди соціальних інститутів управління: держава, муніципальне управління та місцевого самоврядування, інститути управління соціальним захистом населення.

Тема 5. Методи, механізми та технології соціального управління

Методи соціального управління, аналіз механізмів соціального управління. Принципи соціального управління. Технології соціального управління. Закономірності соціального управління.

Тема 6. Управлінський цикл, його структура

Сутність управлінського рішення, критерії класифікації управлінських рішень, етапи прийняття індивідуального та колегіального управлінського рішення. Фактори, які впливають на процес прийняття рішення. Принципи прийняття ефективних рішень. Здійснення соціального контролю й оцінка ефективності управління

Тема 7. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності

Поняття «соціальна інформація», «управлінська інформація», «соціально-управлінська інформація». Функції соціально-управлінської інформації.

Тема 8. Управління людськими ресурсами

Сутність та зміст управління людськими ресурсами. Визначення понять "управління людськими ресурсами", "управління персоналом", "кадровий менеджмент", "управління кадрами". Стилі управління: основні підходи до визначення. Шляхи вдосконалення управління людськими ресурсами.

Тема 9. Управління організаційними конфліктами.

Сутність конфлікту у сучасній організації, основні підходи: функціоналістський та конфліктологічний до аналізу конфлікту. Класифікація конфліктів в організації. Причини виникнення конфліктів в організації, класифікація причин за об'єктами, суб'єктами та метою конфлікту. Стадії проходження управлінського конфлікту. Розв'язання конфлікту та його наслідки. Профілактика конфлікту.

Тема 10. Методологія управління персоналом організації.

Цілі та функції системи управління персоналом, тенденції та плани розвитку організації як фактор формування завдань управління персоналом, фактори, що впливають на персонал організації. Стилі управлінської діяльності. Принципи управління персоналом.

Тема 11. Управлінська культура

Підходи до визначення управлінської культури. Типи управлінської культури, механізми формування управлінської культури. Внутрішньо-організаційний підхід до аналізу управлінської культури.

Тема 12. Наукове супроводження управління

Системний підхід до управління. Соціологічні методи аналізу управління. Аналітичне забезпечення управлінської діяльності. Прикладні методи соціального управління

Теми практичних занять

Тема 1 Соціологія управління як наука та навчальна дисципліна

Соціальна природа управління. Зміст та специфіка соціального управління. Управлінські відносини. Основні соціологічні категорії управлінської діяльності. Об'єкт і предмет соціології управління, основні задачі та функції, структура соціології управління.

Тема 2 Історична еволюція і сучасний стан соціології управління

Основи теорії управління в ученнях науковців із часів Античності до сьогодення.

Тема 3 Сутність, зміст та принципи соціального управління

Наукове визначення соціального управління, його функції. Поняття управлінських відносин, сутність, структура та принципи побудови. Різновиди управлінських відносин. Принципи соціального управління, закони управління, об'єкти та суб'єкти соціального управління, основні підходи до їх визначення.

Тема 4. Соціальні інститути управління

Критерії класифікації та різновиди соціальних інститутів управління: держава, муніципальне управління та місцевого самоврядування, інститути управління соціальним захистом населення.

Тема 5. Методи, механізми та технології соціального управління

Методи соціального управління, аналіз механізмів соціального управління. Принципи соціального управління. Технології соціального управління. Закономірності соціального управління.

Тема 6. Управлінський цикл, його структура

Сутність управлінського рішення, критерії класифікації управлінських рішень, етапи прийняття індивідуального та колегіального управлінського рішення. Фактори, які впливають на процес прийняття рішення. Принципи прийняття ефективних рішень. Здійснення соціального контролю й оцінка ефективності управління

Тема 7. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності

Поняття «соціальна інформація», «управлінська інформація», «соціально-управлінська інформація». Функції соціально-управлінської інформації.

Тема 8. Управління людськими ресурсами

Сутність та зміст управління людськими ресурсами. Визначення понять "управління людськими ресурсами", "управління персоналом", "кадровий менеджмент", "управління кадрами". Стили управління: основні підходи до визначення. Шляхи вдосконалення управління людськими ресурсами.

Тема 9. Управління організаційними конфліктами.

Сутність конфлікту у сучасній організації, основні підходи: функціоналістський та конфліктологічний до аналізу конфлікту. Класифікація конфліктів в організації. Причини виникнення конфліктів в організації, класифікація причин за об'єктами, суб'єктами та метою конфлікту. Стадії проходження управлінського конфлікту. Розв'язання конфлікту та його наслідки. Профілактика конфлікту.

Тема 10. Методологія управління персоналом організації.

Цілі та функції системи управління персоналом, тенденції та плани розвитку організації як фактор формування завдань управління персоналом, фактори, що впливають на персонал організації. Стили управлінської діяльності. Принципи управління персоналом.

Тема 11. Управлінська культура

Підходи до визначення управлінської культури. Типи управлінської культури, механізми формування управлінської культури. Внутрішньо-організаційний підхід до аналізу управлінської культури.

Тема 12. Наукове супроводження управління

Системний підхід до управління. Соціологічні методи аналізу управління. Аналітичне забезпечення управлінської діяльності. Прикладні методи соціального управління

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку індивідуальних проектів за актуальними темами соціології управління. Перевірка здійснюється під час практичних занять, проект надається у вигляді доповіді та презентації. Також заплановано можливість виконання рефератів, студентам надаються актуальні наукові матеріали для самостійного вивчення та подальшого обговорення

Література та навчальні матеріали

Базова література

1. Бурега В. В. Соціально-адекватне управління: концептуалізація моделі: монографія / В. В. Бурега . — Донецьк : ДонГУУ, 2005. — 171 с.
2. Бурега В. В. Соціологія державного управління : монографія / В. В. Бурега. — Донецьк : ОО «Східний видавничий дім», 2012. — 167 с. <https://www.twirpx.com/file/1866611/>
3. Соціологія : підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. — Х. : Право, 2010. — 224 с
4. Галькович Р. О. Основи менеджменту / Р.О. Галькович. — К. : Либідь, 2012. — 189 с.
5. Дідковська Л. Г. Історія вчень менеджменту : навч. Посіб. / Л. Г. Дідковська, П. Л. Гордієнко. — К. : Алерта, 2008. — 477 с.
6. Слющинський Б. В. Соціологія управління : навчально-методичний посібник. – Маріуполь : Видавничий центр МДУ, 2018. – 144 с
7. A Sociology of Management in Management Education / Chris Steyaert, Timon Beyes, Martin Parker (eds.), The Routledge Companion to Reinventing Management Education, London: Routledge, 2016, pp. 91–104 // https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2429259
8. Плахова О. М. Соціологія управління: Навч.-метод. посібник для студентів соціологічного факультету / О. М. Плахова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 128 с.

Допоміжна література

9. Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть / Ж. Бодріяр. — Львів : Кальварія, 2004. — 376 с.
10. Хряпченкова І. М. Людина в штучному середовищі: стратегія соціальної життєдіяльності. — К. : Світ, 2004. — 140 с.
11. Сікорська А. Інструменти і методи отримання даних в конкурентній розвідці [Електронний ресурс] : стаття / Анна Сікорська. — Режим доступу <http://sdo.elitarium.ru>
12. Блинов А. О. Соціологічний аспект прийняття управлінських рішень [Текст] / А. О. Блинов // Вісник Хмельницького нац. університету. Серія: Економічні науки. – 2005. – № 5., Т.2. – С. 7 – 10.
13. Буко С. Корпоративна соціальна відповідальність як принцип ціннісно зорієнтованого менеджменту [Текст] / С. Буко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2006. – № 2. – С. 149 – 158.
14. Гавриленко І. М. Соціальні передумови формування американської та японської моделей управління [Текст] / І. М. Гавриленко // Вісн. Акад. правових і соціальних відносин Федерації профспілок Укр. – 2007. – № 1. – С. 7 – 11.
15. Дмитренко Г., Ріктор Т. Стратегія формування управлінської еліти в сучасних умовах [Текст] / Г. Дмитренко, Т. Ріктор // Персонал. – 2007. – № 6. – С. 21 – 29.
16. Лисица Н. М., Хижняк Л. М. Организационная динамика в нестабильном социуме. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.sociology.kharkov.ua/socio/docs/chten_01/lisica.doc.
17. Заветний С. О. Соціальне управління як система [Текст] / С. О. Заветний // Наукові записки Харківського військового університету. – Харків, 1999. – Вип. 4. – С. 43 – 46.
18. Скобкін С. С. Маркетинг і продажі в бізнесі: підручник / С. С. Скобкін. — К. : МАУП, 2001. — 99 с.
19. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С. О. Макеєва. — К. : Т-во «Знання», КОО, 2008. — 566 с
20. Кіслов В. В. Інформаційна культура державного управління в умовах глобалізації [Текст] / В. В. Кіслов // Український соціум. – 2008. – № 3. – С. 132 – 141.
21. Філімонова О. Ф. Життєвий простір людини. / О. Ф. Філімонова. — Запоріжжя. : Просвіт, 1998. — 117 с.
22. Кредісов А. І. Історія вчень менеджменту: Підручник для вищих навч. Закладів [Текст] / А. І. Кредісов. – К.: Знання України., 2001. – 300 с.
23. Чорна В. О. Методологічні аспекти дослідження процесів трудової міграції / Л. В. Калашнікова, В. О. Чорна // Proceedings of the International Academic Congress «European Research Area: Status, Problems and Prospects» (Latvijas Republika, Riga, 1-2 September 2016). «Latvijas Studentu apvienība», 2016. — P. 68-90.
24. Кремень В. Г. Філософія управління: Підручник для студентів [Текст] / В. Г. Кремень. – К., 2007. – 359 с

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Опис структури підсумкової оцінки, обов'язкових завдань та процедури нарахування балів, особливо звертаючи увагу на самостійну роботу та індивідуальні завдання.

Шкала оцінювання

| Сума балів | Національна оцінка | ECTS |
|------------|---|------|
| 90–100 | Відмінно | A |
| 82–89 | Добре | B |
| 75–81 | Добре | C |
| 64–74 | Задовільно | D |
| 60–63 | Задовільно | E |
| 35–59 | Незадовільно (потрібне додаткове вивчення) | FX |
| 1–34 | Незадовільно (потрібне повторне вивчення) | F |

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

30.06.2023

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина БІРЮКОВА

30.06.2023